

ZIKOS

Zeer Intensieve Kortdurende Observatie
en Stabilisatie voor jongeren met een
acuut en ernstig veiligheidsrisico.

Over ZIKOS

Soms is een jongere een zodanig gevaar voor zichzelf dat er extra intensieve veiligheid en stabiliteit nodig is. Dat bieden we met ZIKOS: Zeer Intensieve Kortdurende Observatie en Stabilisatie in een gestructureerde klinische omgeving.

ZIKOS is een opschaling van behandelintensiteit binnen Jeugdzorg^{Plus}.

Het doel is:

- herstel ondersteunende zorg om psychiatrische symptomen te stabiliseren;
- het vergroten van autonomie, verantwoordelijkheid en zelfregulatiemogelijkheden bij de jongere;
- weer perspectief bieden op behandelbaarheid, symptoomverbetering en risico-inperking.

Voor wie is ZIKOS bedoeld?

Deze vorm van hulp is bedoeld voor jongeren van 12 tot 18 jaar met complexe en meervoudige gedragsproblemen in combinatie met een onderliggende acute psychiatrische crisis.

Andere mogelijke kenmerken zijn:

- hoog risico op forse decompensatie;
- agressief, suïcidaal of forse automutilatie;
- het accent ligt op jongeren met emotieregulatie stoornissen.

De oorzaken van een psychiatrische crisis kunnen onder andere zijn: een genetische aanleg, veel en langdurige stress, experimenteren met drugs, traumatische ervaringen, zoals seksueel misbruik of het overlijden van een dierbare.

Hoe werkt ZIKOS?

Tijdens de opname binnen ZIKOS wordt de jongere intensief en individueel begeleid in een extra beschermde setting.

Dit gebeurt door een team van jeugdzorgwerkers, verpleegkundigen, een sociaal psychiatrisch verpleegkundige, een psychiater, een GZ-psycholoog en een docent.

Zij zijn gespecialiseerd in de interactie tussen psychiatrische ziektebeelden en zeer ernstige gedragsproblemen.

De-escalatie en het herstellen van de rust, stabiliteit en het veiligheidsgevoel bij de jongere heeft de prioriteit. Dit creëren wij door duidelijke regels en verwachtingen te stellen in een prikkelarme en gestructureerde setting.

Daarnaast staat het hanteren van het gedragsmatige kader centraal. De kinder- en jeugdpsychiater doet binnen 5 dagen een medisch-psychiatrische intake om een actueel

toestandsbeeld te vormen. Aan de hand hiervan wordt een advies gegeven over de eventuele risico's op zelfbeschadigend of suïcidaal gedrag. Ook wordt er, indien nodig, beleid opgesteld ten aanzien van somatische, medische en psychiatrische zorg.

Healing environment

De setting beschikt over een extra ruime en lichte woon- en leefruimte in een groene landelijke omgeving. Zo nodig kan er gebruik worden gemaakt van een Extra Beschermende Kamer en 2 comfortrooms, geheel volgens de uitgangspunten van een Healing Environment.

Begeleiding binnen ZIKOS

Onze gespecialiseerde hulpverleners richten zich uitsluitend op stabilisatie en observatie. Ook een risicotaxatie met de START:AV is een belangrijk onderdeel binnen ZIKOS.

Voor het veiligheidsherstel wordt de zorg gefaseerd. Deze fasen bepalen de structuur en opties in begeleiding en bescherming.

De fasering is hierbij afhankelijk van de mate:

- en ernst van het risicogedrag;
- van afhankelijkheid van anderen voor het reguleren van het risicogedrag;
- van betrouwbare samenwerking met begeleiders en behandelaars;
- van afhankelijkheid van vrijheid beperkende maatregelen.

Herstel ondersteunende zorg

Er is expliciet aandacht voor basale gezondheidsbevordering zoals het voedings- en slaap patroon en lichamelijke activiteit.

Signaleringsplan

Aan de hand van een signaleringsplan worden gedrag, emoties en spanningen gesignaleerd en besproken. Hoe voel je je? Wanneer lopen de spanningen op? Wat kun je zelf doen om dit in goede banen te leiden?

Dit gebeurt 4 keer per dag samen met de jongere en is bepalend voor het vervolg van het individuele programma.

Structuurdiagnose bij suïcidedreiging

Bij suïcidedreiging wordt er een structuurdiagnose opgesteld voor de onderliggende

gedragsmechanismen, om de gedragsrisico's in de toekomst te verkleinen.

Zelfmanagement

Bij dagelijkse activiteiten wordt zelfredzaam en weerbaar gedrag bevorderd. Daarbij worden de jongeren ook begeleid in het omgaan met eigen gevoelens en wensen, maar ook actief aanzet tot het stellen van hulpvragen.

Stapje voor stapje proberen we de regie weer terug te geven aan de jongere. Maar ook aan de rest van het gezin, zodat ook zij leren om een terugval te voorkomen.

Verblijven bij OG Heldringstichting

Tijdens ZIKOS worden verschillende sportieve en creatieve activiteiten aangeboden in een gestructureerd dagprogramma binnen de beschermde omgeving.

Ook school is onderdeel van het dagprogramma, waarbij aandacht is voor onder andere:

- een realistisch toekomstperspectief;
- werkrelatie en-houding;
- het leerpotentieel en succeservaring;
- het ontwikkelingsperspectiefplan.

Hoe lang duurt ZIKOS?

Uitgangspunt is dat de jongere na een periode van maximaal 3 maanden binnen ZIKOS weer terugkeert naar de instelling waar hij of zij vandaan kwam.

Aanmelden voor ZIKOS?

ZIKOS kan in het kader van Jeugdzorg^{Plus} worden aangevraagd. Er is een machtiging gesloten jeugdzorg van een kinderrechter nodig.

De volgende organisaties kunnen een verzoek tot een machtiging Gesloten Jeugdhulp indienen bij de kinderrechter.

- De Raad voor de Kinderbescherming;
- Gecertificeerde instellingen;
- De Officier van Justitie van de rechtbank;
- Gemeenten.

Voor de start van de behandeling is er ook een beschikking (toewijzing JW301) nodig van de gemeente waar de jongere vandaan komt.

Er zijn binnen OG Heldringstichting 8 plekken voor ZIKOS beschikbaar.

Indicatieformulier

De aanmelding verloopt via een indicatieformulier. Verwijzende instellingen dienen het verzoek tot aanmelding te onderbouwen door onder andere:

- stabilisatie- en observatiedoelen te formuleren;
- de DSM-classificatie aan te geven;
- de kernproblematiek te beschrijven;

Zorgadvies nodig?
ogheldring.nl/zorgadvies

Samen een nieuwe start maken

OG Heldringstichting

Wageningsestraat 104
6671 DH Zetten

Postbus 1
6670 AA Zetten

0488 – 47 11 11

ogheldring.nl/zikos

Onderdeel van **CONRISQ**